
Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Pengarna flyttas först från landsbygden, folket kommer efter
- Vad gör en kommun stark?
- I Storbritannien har man gått in för Big Society – något för Finland?
- Varför skall man komma till Landsbygdsriksdagen i Åboland? – se och hör landsbygdsutvecklare Peter Backa på YouTube
- Läs även detta: **Doktorsdisputation om förhållandet jordbruk-landsbygdsutveckling*
*Unga nyckelpersoner för hållbar landsbygdsutveckling **Diskussionstillfällen inför nästa programperiod i Åbo och Helsingfors* **Särkimo-Brudsund Årets by i svenska Österbotten*

Cit: ***”Men även om det naturligtvis inte går att beskriva framtidens stad med någon exakthet, kan man ändå konstatera att framtiden tillhör staden. En utmaning då blir att även skapa förutsättningar för övriga delar av såväl Finland och Sverige som andra länder att kunna fungera både nu och i framtiden.”***

Civilekonomen, omvärldsanalytikern och författaren med framtidsfrågor som specialitet Bengt Wahlström som menar att framtiden tillhör städerna, men att urbaniseringen inte är utan nackdelar. Professorn vid Åbo Akademi Alf Rehn konstaterade vid en diskussion på Tillväxtdagarna 2012 i Malmö i maj att det inte går att säga något om framtidens stad, eftersom vi saknar tillräcklig fantasi för att kunna förutse hur staden utvecklas, utöver hållbarhet och infrastruktur (Hufvudstadsbladet 20.6).

”Det stundande kommunalvalet är kanske det mest betydelsefulla någonsin för Finlands framtid.”

Statsminister Jyrki Katainen som menar att kommunalvalet är en folkomröstning om huruvida Finland skall förnyas eller stanna på plats. Samlingspartiet höll partistämman i Rovaniemi 15-17.6 (Vasabladet 17.6).

”Från politiskt håll antar man ofta att människors högsta dröm är att köpa en gul Porsche eller resa till Maldiverna två gånger om året och dyka, men i ett fördjupat samtal med folk framkommer mycket mer nyktra värderingar om vad som konstituerar ett gott liv.”

Stadsjords projektledare Niklas Wennberg, som intervjuats av Axel Kronholm, menar att urbant jordbruk handlar om mer än bara matproduktion. Det skänker framför allt en glädje och ett välbefinnande som mer konventionella konsumtionsmönster inte tycks kunna leverera (Österbottens Tidning 19.6).

PENGARNA FLYTTAS FÖRST FRÅN LANDSBYGDEN, FOLKET KOMMER EFTER

Mer pengar investeras i världens städer och stora företag än i hushåll och småföretag på landsbygden. Pengarna flyttas först, folket kommer efter och de lokala ekonomierna på landsbygden töms, medan städerna fylls med folk som skuldsätter sig i dyra bostäder. I finanskrisens spår kommer sedan regler som gör bankerna försiktigare och lån dyrare. Nu går vi in i en ny tid, och på landsbygden finns resurserna för omställningen till ett fossilfritt samhälle. Produktionen måste återlokaliseras och energieffektiviseras, investeringar som måste finansieras, för landsbygdens tillväxt, utveckling och omställning förutsätter både nya och bättre möjligheter till finansiering. Nya företag, nya verksamheter, ny teknik innebär risker, men banker får inte ta risker. Det finansiella systemet, som nu domineras av "riskskyende" banker, måste därför kompletteras med riskdelande lösningar. Svenska Landsbygdsnätverket har låtit ta fram en rapport med innovativa lösningar på nya finansieringsformer, t.ex. via lokala utvecklingsbolag och sparbolag. I sparbolagen delar sparare riskerna med de lokala entreprenörerna, där närheten bidrar till att spararna får bättre koll, entreprenörerna får bättre finansieringsmix och alla får lättare att dra åt samma håll. På det viset kan sparbolag och banker stärka varandra, och sålunda ges nya möjligheter för landsbygdens omställning, utveckling och tillväxt. Om landsbygden skall kunna ställa om till hållbar tillväxt, krävs alltså nya tiders sparbolag som ägs kollektivt av lokalbor, skriver Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för kapitalförsörjning i rapporten. Uppgifterna är från Landsbygdsnätverkets hemsida under

<http://www.landsbygdsnätverket.se/huvudomraden/omnatverket/arbetsgrupper/gruppkapitalforsorjning/materialomkapitalforsorjningpalandsbygden.4.7cc87f191379870d43180001872.html>. Rapporten *Kapitalförsörjning för utveckling och omställning på landsbygden* finns på http://www.landsbygdsnätverket.se/download/18.50fac94e137b680908480003653/Slutrapport_kapf%C3%B6rsgrp_v14_med+slutbild.pdf.

VAD GÖR EN KOMMUN STARK?

En kommun är uttryckligen en form av gemenskap, och redan ordet är härlett från latinets *communis* som betyder just gemensam. Att regeringen nu gör sitt bästa för slå sönder dessa gemenskaper är alltså ingen obetydlig sak och man gör det med ambitionen att skapa ”starka primärkommuner”, kommunreformens *prima principia* sedan regeringsbildningen för ett år sedan. Vad gör då en kommun stark? Enligt regeringen är det att kommunen själv kan ta ansvar, även ekonomiskt, för allt som berör invånarnas välfärd, med undantag för den dyraste specialiserade sjukvården. I många andra länder, t.ex. det övriga Norden, resonerar man annorlunda och har låtit landsting eller motsvarande organ på mellannivå ta hand om hela eller merparten av social- och hälsovården. Ett centralt argument för våra reformatorer är att kommunerna och deras beslutsfattare förlorar det mesta av sitt inflytande och sin insyn i samkommuner och andra överkommunala organen, något vi minsann också gör i de planerade storkommunerna, åtminstone ur den vanliga kommuninvånarens synvinkel. Skapandet av kommuner med tillräckliga muskler kommer nämligen med nödvändighet att medföra ett helt nytt frälse av yrkespolitiker med ringa markkontakt, vilket är en alldeles för sällan diskuterad

Kapitalförsörjning för utveckling
och omställning på landsbygden

Island stormar kaptalet är på nåt
Källa: Nationalmuseum. Carl Gustav Hellqvists målning Valdemar Atterdag brandskarar Visby
1381.

1

effekt av den aktuella reformen, och som inga kommundelsnämnder eller andra demokratiska potemkukulisser kan motverka. Det är med andra ord avsevärda mängder socialt kapital som går om intet i takt med att man professionaliserar politikerkåren, och vi ser det redan nu i många av de sammanslagna kommuner som uppstod i samband med den senaste reformrundan: kampen om de allt färre förtroendemanaposterna har förlorat det mesta av sin charm. De nya och påtvingade gemenskaperna känns inte lika förpliktande längre, vilket är en förlust som faktiskt också går

att räkna i reda pengar, t.ex. allt det talkoarbete och annat gratisjobb som är en självklarhet i varje mindre kommun (eller församling), eller den lokalkännedom som ofta innebär att man sparar pengar, för att inte tala om allt det medborgerliga engagemanget och intresset.

Uppgifterna är från ett debattinlägg, skrivet av sociologen och skriftställaren Thomas Rosenberg, i Hufvudstadsbladet (18.6). Texten finns under adressen <http://hbl.fi/i-dag/2012-06-18/vad-ar-en-stark-kommun>.

”Vi glömmer ju bara alltför lätt att själva murbruket i det medborgarsamhälle som skapat våra nordiska välfärdsnationer, utgörs av våra självständiga kommuner. Stolta och självmedvetna gemenskaper som bygger på delaktighet, lokal identitet och engagemang. Inte några ”starka primärkommuner” vars styrka är bara en chimär.”

I STORBRITANNIEN HAR MAN GÅTT IN FÖR BIG SOCIETY – NÅGOT FÖR FINLAND?

Det handlar inte bara om att pengarna inte längre räcker till för att upprätthålla den samhällsliga servicen, utan det handlar också om att kvaliteten på servicen har försämrats. I Finland vill politikerna göra något åt saken genom den reform som är på gång och vars syfte är att bilda större kommuner som har bättre resurser att ta hand om sådant som kommunen bör sköta. Men blir det bättre då, eller borde vi ta modell från Storbritannien? Någon större diskussion om Big Society har dock inte förekommit här. *”Vår utgångspunkt var att västerländska välfärdsstater inte klarar av att finansiera helheten och att det finns problem med servicen. Den förra regeringen i Storbritannien satsade stort på den offentliga sektorn och tänkte att man*

löser många djupa samhällsliga och sociala problem. Men slutresultatet var att man inte löste problemen och den offentliga sektorn och staten skuldsatte sig ordentligt”, säger forskningschefen Ilkka Haavisto vid Näringslivets delegation EVA. Den nya regeringen med premiärminister David Cameron gjorde helomvändning och lanserade Big Society-modellen, där man ändrar styrkeförhållandena och uppmanar invånare i lokalsamhället att ta över

uppgifter som sköts av den offentliga sektorn. Servicen är emellertid fortfarande offentligt finansierad. Idén är att decentralisera makt från myndigheter till medborgare och tjänste-producenter, vilket bl.a. sker genom att införa större valfrihet, och produktionen av offentlig service öppnas för flera olika slags producenter. Men den brittiska regeringen har dragit upp riktlinjer. Den vill hålla kvar krävande specialiserad sjukvård i den offentliga sektorn, liksom nödvändig administration. För nästan all annan service öppnas spelplanen så att olika producenter får konkurrera med den offentliga sektorn och visa att de kan producera servicen på ett helt nytt sätt, och då ser man om det lönar sig att låta någon annan ta över. Haavisto ser inga gemensamma drag mellan Finlands kommunreform och Big Society. Genom kommunreformen vill man skapa större enheter, men berättar inte hur serviceproduktionen blir bättre och hur den effektiveras. Det har undersökts och konstaterats att ju större kommun, desto dyrare blir servicen. Genomförandet av Big Society håller just på att komma i gång, och en Big Society Bank grundades 2011. Nu i april lanserades en investeringsfond för att hjälpa till med finansieringen av Big Society-projekt. *"I Big Society räknar man med att ge över projekt från den offentliga sektorn till frivilligsektorn, så att man kan komma undan med lite lättare strukturer, mer deltagande och kanske lägre kostnader i slutändan. Hos oss har det redan skett, det finns exempel från små orter med invånarandelslag som tagit över verksamhet som t.ex. dagisföreningar. Det bygger på frivillighet. Det som gör det stora steget är ju om det på något sätt blir obligatoriskt"*, säger kommunforskaren Siv Sandberg vid Åbo Akademi. Individens behov är tryggade i vår lagstiftning, medan ansvaret för kollektivet är sämre skyddat. Enligt Sandberg är knäckfrågan att vi i vårt samhälle har väldigt starka subjektiva rättigheter, som vårt och utbildning. Vad händer med den aspekten, undrar Sandberg? *Uppgifterna är från en artikel, skriven av Sonja Hellman, i Hufvudstadsbladet (18.6).*

VARFÖR SKALL MAN KOMMA TILL LANDSBYGDSRIKSDAGEN I ÅBOLAND? – SE OCH HÖR LANDSBYGDSUTVECKLARE PETER BACKA PÅ YOUTUBE

Landsbygdsutvecklaren Peter Backa på Svensk Byaservice ger sin syn på varför man skall komma till Landsbygdsriksdagen och förklarar vad man vill åstadkomma med Landsbygdsriksdagen. Se videoklipppet under webbadressen http://youtu.be/_ud-Po5eMKw.

Den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen på Skärgårdscentret Korpoström i Åboland 6-7.10 har, förutom huvudtalarna Alf Rehn och Maria Wetterstrand, även intressanta personer i söndagens (7.10) frågetimme om kommun-sammanslagning och landsbygds-utveckling, eller vad sägs om

professor Eero Uusitalo, riksdagsledamot Mats Nylund, specialsakkunnig Ritva Pihlaja och forskare Siv Sandberg. Mer info och anmälningsuppgifter (anmälan senast 31.8) finns på hemsidan för Landsbygdsriksdagen under adress www.landsbygdsriksdagen.fi. Info finns även på Facebook där Landsbygdsriksdagen har en egen grupp, du hittar den genom att söka på Landsbygdsriksdagen 2012.

Landsbygdsriksdagen arrangeras av Svensk Byaservice, Egentliga Finlands Byar rf och Aktionsgruppen I samma båt rf. Medarrangörer är Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi, Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR), landsbygdsnätverksenheten, Pargas stad, Kimitoöns kommun, Åbolands skärgårdsstiftelse, Nygréns stiftelse och Konstsamfundet.

LÄS ÄVEN DETTA

Doktorsdisputation om förhållandet jordbruk-landsbygdsutveckling

FL Olli Voutilainen disputerar 29.6 vid Helsingfors universitet om jordbrukets och landsbygdsutvecklingens förhållande i Finland i kontext till EU:s gemensamma jordbrukspolitik, *Relationship between Agricultural and Rural Development within the Context of the European Union's Common Agricultural Policy: the Case of Finland*. Professor Hannu Katajamäki från Vasa universitet (regionalvetenskap) är opponent och kustos professor Toivo Muilu från Uleåborg universitet (geografiska institutionen). Uppgifterna är från Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) hemsida och finns (på finska) under webbadressen http://www.maaseutupolitiikka.fi/viestinta/uutiset/vaitostilaisuus_maatalouden_ja_maaseudun_kehityksen_suhteesta.html.

Unga nyckelpersoner för hållbar landsbygdsutveckling

Unga är nyckelpersoner för att lyckas med hållbar landsbygdsutveckling, och alla de unga som drivit projekt, startat företag och föreningar eller som deltagit i Ungagemang, visar drivkraften som finns bland unga på landsbygden. Organisationerna Vi unga och U- Land tog fram grundkonceptet för metoden Ungagemang inom ramen för svenska Landsbygdsnätverket. Det är upp till de vuxna att fortsätta prioritera unga på landsbygden och se dem som den viktiga resurs de är. Henrik Wallin Perez, ung arrangör bakom Kaos-festivalen i Mellerud med 2000 besökare, sammanfattar vikten av att satsa på unga på landsbygden genom att säga att finns det inga satsningar för unga, så kommer inte unga att stanna eller komma tillbaka, och kommer inte unga att stanna eller komma tillbaka, så finns det snart ingen landsbygd kvar. Mer om det här kan man läsa om i det svenska Landsbygdsnätverkets senaste nyhetsbrev, *Nytt från Landsbygdsnätverket*. Temat för det här numret handlar just om unga, Ungdomar i landsbygder. *Nyhetsbrevet (nr 5/2012) finns att läsas på Landsbygdsnätverkets hemsida under adressen http://www.landsbygdsnätverket.se/download/18.50fac94e137b680908480004233/Nyhetsbrev_5_2012_w+%284%29.pdf.*

Diskussionstillfällen inför nästa programperiod i Åbo och Helsingfors

Det är viktigt att redan nu börja förbereda sig för nästa programperiod (2014-2020). Diskussions-tillfällen kommer att hållas i Åbo 16.8 och i Helsingfors 23.8, men även ett informationsmöte är planerat i Vasa samma månad. De som inbjuds är berörda myndigheter, organisationer och nätverk i städerna, samt nyckelpersoner inom stadens

Bestäm själv för framtiden!

förvaltning och förtroendevalda. Som arrangörer fungerar Svensk Byaservice och Byaverksamhet i Finland rf, i samarbete med lokala aktionsgrupper och Svenska temagruppen inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen. *Programmen på respektive ort finns i bilagan till Nyhetsbrevet.*

Särkimo-Brudsund Årets by i svenska Österbotten

Aktion Österbotten rf har tillsammans med Österbottens förbund utsett Särkimo-Brudsund i Maxmo i Vörå kommun till Årets by 2012 i svenska Österbotten. En del av motiveringen för att Särkimo-Brudsund får utmärkelsen Årets by lyder:

Särkimo-Brudsund i Maxmo, Vörå kommun, fick nationell uppmärksamhet när man 2010 genom en aktieemission lyckades intressera över 400 personer att tillsammans öppna en ny bybutik då den gamla lades ner. Såväl bybor som sommargäster gjorde gemensam sak.

I dag går affären med vinst och sysselsätter två personer på heltid, samt sommarjobbare. Verksamheten har dessutom kompletterats med ett litet café samt bränslestation för både bil- som båtburna gäster. Nästa steg är att även kunna flytta apoteket till butiken, vilket torde ske inom detta år.

Kurt Finne är butiksföreståndare och tillika ordförande för Särkimo-Brudsund byråd. *Uppgifterna är från en notis i Vasabladet (16.6).*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.